

2
Tiljinn

N° 4

2
Viljinn
og gefinn til af

Lestrarfel
Miklabjarsoknar
III árgangur

VII blað 8 apríl 1901

Ritstjórn
Jonas Jonam

Brekkukoti

Vilinn (til fleysmanna)

Kú er eg á fleysings ferð
mig þrost og kalla þjáir
mjög þá hlý se min um þro
mer hún dauða spair

Þess í virdislokkin skjól
festis um mig sinna,
þess minn broklu þukku þjól
lestin hefur sinna

Þana dýrka bragnar best,
þara þú se þenna,
í þeim rúttir andleg þess
á þú se eg kenna

Þe þá veid ad hnyga í val
þessinn öllum melli,
glædur aptur ganga skal
gornlam eptir halli.

GB

Þakklætis ávarp
- til Viljans -

Jeg get ekki látið þad þjá
líða ad senda þjær þaeinar
línur mikils virti vin! Þem
eintum eiga ad votta þjær
þakklæti mitt þjær þessur
góðu athugasemdir og þú
gjörðir við gresin minna, sem
þú fluttir í síðustu þeu þinna
þjær gat rist dattid í hug
ad þú myndir leifa þjær ad
fara með þau ond undir minna
napi í athugasemnd þinnu
sem alls ekki eru til í þessum
þau línum minum. Þem og
þad ad jeg atti ad lýsa þessum
þessum manna á þessum

síðan tímum í búgræni þeirri
sem neptist garðrækt. Nei!
Jeg segi aðeins að nýj
fimmist skett á móti því
að Viljinn fari nokkum and-
um um þetta málefni
Skilundu það gödurinn minn!
En þá að svo fari að þú
veir fagurfróður eptir sem
áður þá er þú last þennan
litla greinavestuf minn, þá
er það sá hlutur sem ekki
vendar gjört við í þjóttum hatti
heldur þurjum vit lengri
líma til umhugsunar um
þetta ernda mál (!!!)
Jeg get minndað nýj að
þessi mikli mikilningur
þinn hafi aðallega átt við sína
? Þá afarmikli (ritst.)

ad reykja til þessara þungu
og ervidu legu sem að þú
varst að þola áður en þú
lagdir af stað, sem að meira
vindist gjört af vilja en mati
Það var heldur alls ekki að
vindra, þú að nokkurt ósjálf-
væði vori á þjer þar í allum
þar saman um að þú veir
að dauða þomino og óvist
hvort nokkurs kala veir að
ventu. Jeg vona einungis
að þjer þar batna svo að þú
veir þor þin að velta eina
þerð um þá; þú ei minn
þurfa að vantreysta þjer of
þú amars veir að þer þig yfir.

En þá er blessaður ritgjörinn
þú það var dælit sem hann
vantadi. Það var sem sje útskýr-
ing á þessu orði, Fagurfróði.

Hverjum gat dattid þu að
slíkum máður þesski ekki svo
missid til bókmenta himna síð-
ari tíma, að hann þesski hvað
þetta að hefur að þýða - Jég veit
ekki betur en að skáldskapur
hvort sem hann kemur fram í
bundnu eða óbundu máli
hefi náð þú takmarki að kall-
ast "Fagurfræði."

Að vissu viderkenni jég að nafn
þetta sje eigi vel við eigandi
þar sem um Sargarljóð og sorgar-
songva er að ræða. - En það er
að gjöra við þú sem er. Þessi
grein bókmentanna hefur verið
álitin þessu verið að ganga undir
þessu nafni. Og það meðal
þeirra manna sem við

Allt veður sig á annars horn
eins og gráþening hendur voru [J.P.] rituð

Jónur stóði fram fyrir í einu
myrri sje meinu, og það þú
við höfum náð þeirri fullkomn-
unni að kallast barnakennd
eða ritstjórn sveitablaðs. Jég
álit þú að jég þurfi eigi að
leggja fram meira af min-
num höfðum kröftum en þó
er það að segja þessu eina
orði til útskýringar, hvort
sem þeir tótu letjast þjer,
með þú eða eigi.

Að endingu skil jég svo
við þessar línur að astka
þjer ritstjórn góður allra heilur

Þú

Fælin orð til Búa

frá ritstjóra Viljans

Mikið var mið þaríð að
leiddast eftir línu frá þess Búa
minni, bæði viðvissandi lofordi
þínu með gæðræklina, og svo
útskýringu á fagurfræðinni þinni.
Þá svo kom nú löpsins þetta
"þakskotningaravay" þitt, sem þú
stílar bæði til Viljans og min
eins og við vorum fjölaga bræðum
sem báðir hefum lagt samman
í þessa litlu athugasemnd, sem
þú hefur skrifað. Þú man ekki
betur en að mitt nafn stæði
aðeins undir athugasemdinu

og þinn þú mið þessu stýla
ast að svara þú einn sem
þú þess þakskotningaravay til
Viljans. Þegar þú ert búinn
að votta mið þakskotningu þitt
þínu þessu góðu athugasemdi
sem þú svo þakkar, þýðir þú
þú, að þetta mið þú á þínu
að þú hafi rangfært þessu
ina á Gæðræklina þinni
& stáð í síðasta töluþláði
Viljans. Þú get aðvísad ekki
þessu um þessa meiningu að
þú hefur helst vilja láta leggja
í þarna, en mið þess þú
þakka orðin einn og þann þess
skáð af þess þessu, og þessu
að þú þú valla áttast, nema
þú hefur verið búinn að segja
mið þess þess að þú meintir

allt annað, en orðin sýndu.

Jeg skil ekki í öðru en flesti
af lesendum Viljans hafi lagt
sama ábelding í þessi orð sem
um er að ræða, — enda hafa nokkrir
látið það í ljósi við mig. — Samt
áttu ölla jeg að taka upp kynningu
á grein þinni til þess að sama
mál mitt, og er þann svo hlýð-
andi hafi í þessum þinu og
gættu þess þessu.

"Mér finnst alls ekkert á móti
því að Viljinn fari lesendum
sinum þáinnar líkur um fram-
farir manna í búgrein þinni
sem nefna er garðrokt. — Jeg
fast alls ekki um að almenn-
ingur skilji rétt þessi orð
min og legg þessu negna
af stað með þessum í hönd
í þinni vora að þinni heidrunu

lesendum Viljans vilji athuga
orð min.

Þannig hljóða mi þessari
orð sem við leggjum ekki
sama ábelding í og skulum
við þú athuga þau í broddinu
Þyrt séguðu, að þessu finna-
ist ekkert á móti því, að
Viljinn fari lesendum sinum
dálitum um framfarir manna
í garðrokt; Og þannig, að þú
attir að leggja af stað með þessum
í höndinni. Já, einmitt ilti
þessa bant sem þú varst
ryðum að minnst á, eða
jeg get ekki skilið það öðru
vosi, þannig sem þessu líka
þat. Jeg geti allveg einu vel
skilið það rétt ef þú segist
atta til að stunda, en þú

inni vort veri aðeins heitið
austur á Langanes eða eitt
hvað í öfuga átt.

Jeg etla mi ekki að andlengja
um þessar fáu línur, en
leggja það á dönn allra lesenda
á þjáans mont þeg þeg mis-
skilið að þín edur eigi.

En það er þú sjálfur sem
aflagar að min, eða mis-
skilur, þar sem þú segir:

"En við þú veidur ekki
gjört í fljótu hásti þá að
þú veir þá þú veir þú veir
það að þú varst búinn að
lesa þessar greinar stúf mín."

Jeg sagði aðeins, að þeg þegði
veid þá þú veir um það sem
þeg þegði að etli að vera
aðal inntak greina þess

eftir formálanum að det
denna, og það má mikið
vera hafi enginn hlotið að
gjöra sömu þáttir.

Það er þú ekki rétt af
þess þú álitur að þeg hafi
niger hafi fundist grein
þín einhvern, þú þeg álit
að þú sje góð bending til
þess að vera á þúga manna
á þessari búgrein sem um er
að tala, og þeg þú ekki út á
þana að setja nema þetta eina
sem þeg minnst á og þeg
álit að hafi verið hugsumar-
villa hjá þess.

En eitt er það sem þú þegði
átt að láta óagt ^{sjálf þú þegði} og það er
þar sem þú segir að þessi

sidasta þeir Viljans aðskar
hafi verið framkvæmd meira
af vilja en mætti. Þá skuld
kann þetta að vera sattu að sum
sumu leyti, en þeg þyelt að
gamli málshátturinn þreyjum
þykki sinn fagur ^{atli}
heima hjá þess einn og fleira
og þess sjónir sem þú gæpt
drengrum aðskar síðast, munda
manna kann svo yggi í
þinum augum að kann
gífa þótanlega til fara. —

Þá er að minnast á fagurfræðina
þú segir varla getað hvið
þú þeg vili ekki hvað sje
meint með ~~at~~ nafninu fagurfræð.

Það er auðvitað sattu að þeg hafi
gjört nýr hugmynd um það
en þú svo aljasa að þeg þóði

ekki á hana að byggja, og
þótti þú vissara að þú upplýs-
ingu hjá þess úr þú að þess
þú jóst að minnast á
hana að fyrra bragði. En
hvað þú viðvitar, hvort þú
þess nýtt fyrir þess, þess sem
þú segir, að skaldskapurinn
gangi undir nafninu fagur-
fræði atla þeg ekki að vita
um í þetta sinn, eða ekki
þess en þú ert þúinn að sje
nýr þess á það að þess
leyti fagurfræðin er óþessileg
þess og þú manst það þeg
þess að gjöra það um leu
og þú segir nýr, hvað þú
meintir með fagurfræðis nafninu

en þjer þerur gleymsst það,
af þvada ástandu veistu best
sjálfur.

Þója Búi minn njer þyðir
nú engin skömm að þú að
jafa það að jeg þekki ekkert
-fagurfræðina eða stafs við kemm-
ar, þú jeg þer lesid það í
Sunnarfara að það þafi að-
eins þeir ~~men~~ Íslendingar
lesid þana við kaupmanna-
hafnar háskóla; en þann þú
sjert sa þú þú.

Lýsing Hólakirkju

Hólakirkja er byggd á árinum
1756 til 1762 af tilhöggnum rað
um sandsteini er Hólakirkja.
Hún snýr frá austri til vestur
og er 40 alna lang og 13
alna breid. Að utan er hún
lind með gráu steindinni
(sementi) þakid raðleitt járn-
þak. Kirkjunni er skipt í tvo
hluti aðal kirkju og for kirkju
og er steinveggur á milli þeirra.
Tvor dyr eru á henni; aðrar
á milli milli suðurhlidinni
og nefnast Friardyr, og er
sagt að þær dragi nafn
sitt af þú að biskoparni
og þeirra þó þú þú gengi.

inn um þær, en nú eru þær
aldrei teknar opnar.

Flínar dyrnar eru á vestur-
stapni Kirkjunnar - (for Kirkjunni)
og verðum við að gjöra ástund
að góðu að ganga inn um þær.

For Kirkjan er þjerum bil bálur
lang, og 9 á 10 á breidd 5 aln-
um mjórru en aðal Kirkjan.

Gangurinn sem gengur út yfir
er steindagdur og þjerumbil
hálf þriðja alin á breidd, til
beggja hlida við hann eru
grjótveggir þjerumbil í mitti.

Í norðvesturhorninu eru klusur
urnar og leika á milli vegg
afardigurra stöda. Önnur
klusur er sjálfsgætt síu
stærsta kluska þjer norðanland

og er sagt að hún sje steypt
ur Litaböng, sem reyvadi þegar
Kornid var með lífs Jóns baka
Arasonar

Nú gengum við inn yfir gang
inn, og opnum aðal Kirkjuna.

Þá byrtir nú heldur fyrir augum
þegar þessi stóri salur opnar
yfir 30 alna langur og 12 alna
breitur, snjóhvítur að innan,
og skulum við nú athuga það
sem fyrir augu ber.

Inneftir miðri Kirkjunni liggur
breitur gangur steindindur, og
eru bekkir til beggja hlida.
Í norðvesturhorni Kirkjunnar er
orgel sem kostadi 600 þónur
á háum tveipalli með þibáunum
í þing, og þar situr söng

rossum þingum í Þing.
innan við miðja kirkjuna hvarnar
gölfid um G. þumlunga, og ^{leggja} ~~er~~
beir þingur þar fyrir innan, inn
og fram, eða þvert á móti því
sem er í framkirkjunni.

Rítt framman við hina eyru-
hokkudu þrú er þrjúdissunar
stóllinn, við suðurlidina. Þar
er máladir guðsþjallamenn-
inn, með bakur í kjöttu sjer.
Uppi yfir þrjúdissunarstólinum
er lítill trjehinnur með
engilsmynd. Rítt á móti
við hina hlid kirkjunnar er
Þrossmark, og hangir á því
mynd manslíkami úr trje
nær því á stöð við meðel-
mann.

Þyri austur stöðri kirkju
er altarið hláð úr steini og
máláð rauðblíkt. Uppi yfir
því er altaristapla, sem er
sagt að sje suman úr Róm.
H. þennur er mynd af
Þrostþestingunni á miðjunni
og egir allur saman í Þing-
um Þrossana. Herinn er með
langar lensur, vidandi möm-
um, á þestum og úlföldum
og Rómum og hömum.
A þess við Þrossana sjátt
í fjarska turnar Jerusalems-
borgar. Tafli þessi er afar-
stór, og er sagt að þegar
tyrþir vöndu, þá sja þeir
stítt að þá þá hana með sjer

orkott vid söllum þyrngdar
innar. Beint fram undan
altarinu & skinnarfontus högg-
innur ír steini handan ír
Tindastól, af Gudmundi
Gudmundssyni, sem bjó í
Bjarnastadahlíð í Vesturdal,
og þykir listaverk af öldum
manni. Þessi upphækkadi
partur Kirkjunnar var áður
Kalladur Kvi, og var, ^{áður} skilum
á milli hans og fram Kirkjunnar
en það var rífið þegar gjört
var við Kirkjuna síðast.
Í þessum innra parti
Kirkjunnar eru legsteinar
þio Þyranna, og eru tyjhandi
yfir þeim, sem latni vonu

til þess að setið skulu
mest af steinum.
Nordan við altarið er skapur
innur í þegginu, og eru geynd
honum messukleddir og fleira
sem lýtur að gudeþjónustu-
gjörðinni.
Flóakirkja þegar milli breist
frá því fyrsta, en það mest
þyri faum árum. Þá var
skilumíð rífið eins og áður
& minst á, og skilumíð
~~sem~~ sem var gengið í gegnum
austurstaðu Kirkjunnar, og
sjest engin merki þess að
það hafi verið til nema murir
& ádrúsi litur og andgjarnlega
ryri þar sem dýr skilumíð
vonu.

sem vonu i þessum
vorku þyngder og fommengar
me verid seldir fongriparapinnu
af er lík eigi ad lasta, þvi
þar er vast þer áveidalega
betur reidur en of þer hefur
verid þyngvar, og svo gess
fleinum tekkiferi ad sjá þer
þar. Hæd Kirkjummar er sjálfsagt
þá alnir undir lopt.
A loptinu eru geymd all
matvæli skálans, og fjnislétt
flura. — —

Þegar jeg var á Halum var
jeg látinn gjöra stíl og spid
átti ad vera lýsing Halakirknu
Við þennan stíl hef jeg
studd i þessari lýsingu sem

þer er skilad þu
Vilaskuld vidurkenni þ
lýsing þessi er óvasku
morgu leyti, en þu gess
eptir ad þin sju fjnslétt þad
sem þin vor. —
Jeg get hugað ad sumum
miklu þadinnominum þessu
þetta lýsingar þorv lítis virði
eins og þer ármur
þagurfræði, en þegar flestin
þegja, geta þer valla þvist
við öllu þvi þesta.

Þjettast veri þvir þá sem
líkar illa efri Vilans áttar
ad vita sjálfir, þvi þa veri
þengin þynging þvir þvi ad
þeim sjálfum líkadi, eða þemust
ad minna þosti. Þvi þvi ad þinnu ad
sjálf sínu greinum. Þinas þonasu

work
m
a
itt og, þetta

Langar
idur kom eitt sinn
Krisniboda og beiddi hann
ad skira sig. Krisnibodinn
sagdist ekki meiga það því
hann dli tvað konur.

Madurinn kom for og kom
aptur syti þau daga og
kvadet nu ekki eiga nema
eina konu. Krisnibodinn
spurdi hvað hann hefdi gjort
vid adra konurva. Þeg at
hona svaradi madurinn. —

A. "Gadan daginn gamli þu
lagi, hvernig stendur þu þu
ad þissar allar þerman

gjora og
en þerid þer er ekki
nyjar

B. Konan min
ad hún skildi a
ganga til med njer med
ar þeg þu njer ekki
nyjar hattu, þess vegna
vil þeg þuka þerman
so lengi sem mögu-
legt er —

Þegar ek þja nokkur þet
grafa mannum sinnu
þet hún leggja malþad
ofan i grafina og þeim ad
húsinu sinnu. Þegar hún
var spurð ad þu þess vegna
hún gjorði það, svaradi

work
talas við mammu
þegar mig
"langan til."

Þessum kom stulka til
þegar þetta og spurdi hann
hvad þjóvarvígla Rostadi. Þoo
franka svaradi þógetinu.

Þenna eru þeningarnir, en
þvenda vaa þeg komi svaradi
sagdi stulka. "A förtudag kl.
12 á hádegi" svaradi þógetinu,
"A tilsettu tíma kom stulka
ann þriðhúsi, og bauð þógetinu
henni inni stofu þvi hann
þjell að brúguminn komi á
septis. Þarna sat hún grafþyr
langan tíma. Loko fór þógetanum
að leidast, og spurdi hvad þetta
elli að þýða. "Nú þeg þjell að
þýða alluð að útlega nýja manni
því þessa á þarna" svaradi hún.

not
the
a la
Census

H. H. H. r.